

Τιγκα Καλυψώ

Περίληψη:

Η παρούσα εργασία εκπονήθηκε στα πλαίσια του μεταπτυχιακού μαθήματος *Μεταλλαγές των Ιδεών για τη Πόλη στον 20^ο Αιώνα* και σαν άμεσο αντικείμενο μελέτης της ορίστηκε μια αρκετά ιδιότυπη σχολή καλών τεχνών αρχικά και μετέπειτα αρχιτεκτονικής, η σχολή του *Bauhaus*.

Η δομή της εργασίας είναι η εξής: πρώτα εξηγούνται οι λόγοι για τους οποίους επιλέχθηκε το συγκεκριμένο θέμα για την εργασία. Ακολούθως, γίνεται μια εισαγωγή σχετικά με το τι ακριβώς ήταν η σχολή αυτή, ενώ τοποθετείται ιστορικά και ιδεολογικά. Στη συνέχεια γίνεται μια προσπάθεια να προσδιοριστούν ποια ήταν εκείνα τα καλλιτεχνικά και ιδεολογικά κινήματα τα οποία, με τον ένα ή τον άλλο τρόπο εισήχθησαν στη σχολή και μια πιο αναλυτική παρουσίασή τους. Έπειτα, διαχωρίζονται οι διαφορετικές περιόδους ζωής της σχολής και επισημαίνονται τα βασικότερα χαρακτηριστικά της κάθε περιόδου ενώ στη συνέχεια γίνεται αναφορά σε κάποιους από τους σημαντικότερους δασκάλους του Bauhaus. Τέλος, αν και το συγκεκριμένο εγχείρημα ενέχει κινδύνους οι οποίοι αναλύονται, γίνεται μια προσπάθεια εξαγωγής κάποιων συμπερασμάτων σχετικά με τις κατευθύνσεις της σχολής στα θέματα της πόλης. Η εργασία κλείνει με τη διατύπωση ορισμένων συμπερασμάτων.

Η σχολή του Bauhaus γεννήθηκε σε μια περίοδο ιδιαίτερη κοινωνικά, ιδεολογικά, καλλιτεχνικά και πολιτικά, σε μια χώρα, τη Γερμανία, που συμμετείχε ενεργά σε όλα τα μεγάλα γεγονότα του 20^{ου} αιώνα, ενώ δεν είναι και λίγες οι φορές που τα διαμόρφωσε η ίδια. Το ίδιο το Bauhaus ιδρύθηκε το 1919, και συγκεκριμένα τον Απρίλιο του 1919, στη Βαϊμάρη της Γερμανίας, υπό τη διεύθυνση (κι εν πολλοίς, την έμπνευση) ενός πολύ ανήσυχου πνεύματος και ευφυούς αρχιτέκτονα, του Walter Gropius. Στη Βαϊμάρη, η σχολή έμεινε μέχρι το 1925, οπότε και μετακινήθηκε στο Dessau και το 1933 στο Βερολίνο όπου και τελικά έκλεισε οριστικά υπό τη διεύθυνση του Μης βαν ντερ Ρόε. (Ο Γκρόπιους είχε παραιτηθεί από το 1928, ενώ στη θέση του ανέλαβε ο Χάνες Μάγνερ, ο οποίος 'εκδιώχθηκε' τρόπον τινά αρκετά γρήγορα και στη θέση του ανέλαβε ο Μης). Το Bauhaus ήταν μια σχολή καλών τεχνών, στην οποία η κυρίαρχη λογική ήταν ότι τα πάντα έχουν ως τελικό στόχο το κτίριο. Όλα λοιπόν τα μαθήματα που διδάσκονταν εντός της σχολής αυτής είχαν, με τον ένα ή τον άλλο τρόπο ως τελικό τους σκοπό αυτό ακριβώς. Το ίδιο το όνομα της σχολής μεταφράζεται ως 'οίκος δόμησης'.

Τα κύρια καλλιτεχνικά και ιδεολογικά ρεύματα τα οποία εισήχθησαν στο Bauhaus και τα οποία παρουσιάζονται αναλυτικά στην εργασία ήταν κυρίως εκείνα τα ρεύματα τα οποία στη ουσία συνιστούν αυτό που σήμερα ονομάζουμε 'μοντερνισμό'. Τέτοια ρεύματα είναι αυτά του κυβισμού, του νταντά (μετέπειτα σουρεαλισμός), του κονστρουκτιβισμού, του εξπρεσιονισμού και του φουτουρισμού.

Οι περίοδοι από τις οποίες πέρασε ουσιαστικά το Bauhaus ήταν τέσσερις: από το 1919 ως το 1923, περίοδος μεγάλης πνευματικής ελευθερίας και ποικίλων πειραματισμών με τη μορφή του Itten να δεσπόζει και να διακηρύττει τη πνευματική και καλλιτεχνική ελευθερία. Η πραγματικότητα εισέβαλλε όμως δυναμικά στη σχολή, απαιτώντας αποδείξεις για τη δουλειά που γινόταν εκεί, βάζοντας της σχολή σε μια διαδικασία αλλαγών και αναθεωρήσεων, στη 2^η περίοδο λειτουργίας της, από το 1923

ως το 1925, οπότε έγινε και η έκθεση Bauhaus και τη τελική απάντησή της στη κυριαρχία της βιομηχανίας το 1925, με την είσοδό της στη τρίτη περίοδο λειτουργίας της οπότε και μετακινείται στο Ντεσάου από τη Βαϊμάρη και κτίζει εκ νέου τα κτίριά της σύμφωνα με τα νέα δεδομένα. Στη τελευταία της περίοδο, μέχρι και το 1933 που έκλεισε οριστικά, ο Γκρόπιους έχει εγκαταλείψει και έχουν αναλάβει αρχικά ο Χάνες Μέγυερ και ακολούθως ο Μης βαν ντερ Ρόε και η σχολή έχει μετακινηθεί στο Βερολίνο. Ο χαρακτήρας της έχει αλλάξει τελείως, το πρόγραμμά της είναι άκρως λειτουργικό και η τέχνη βρίσκεται σε πλήρη συμφωνία με τις ανάγκες της βιομηχανίας.

Τέλος, όσον αφορά τις αστικές κατευθύνσεις, πρέπει να είμαστε πολύ προσεκτικοί στα συμπεράσματα στα οποία εξάγουμε. Μπορούμε όμως εν γένει να πούμε ότι όλη τη ζωή της σχολής, διατρέχει η αναζήτηση μορφών στα κτίρια και κατ' επέκταση στους γύρω τους χώρους, δηλαδή και στη πόλη τελικά που να λειτουργούν, να είναι σε ανθρώπινη κλίμακα, και τελικά, απαλλαγμένοι από την επιδίωξη μόνο του αισθητικά εντυπωσιακού αποτελέσματος του παρελθόντος, να εξυπηρετούν τις ανάγκες των ανθρώπων. Μορφών δηλαδή θα λέγαμε με κυρίαρχη επιδίωξη τη βελτίωση της ζωής του ανθρώπου, του περιβάλλοντός του, που θα γεφυρώνουν τις μεγάλες διαφορές μεταξύ των διαφόρων κοινωνικών τάξεων και θα είναι εύκολα προσβάσιμες απ' όλους.

Λέξεις – Κλειδιά: Bauhaus, Γερμανία, Μεσοπόλεμος, Gropius, Metropolis.

